

2021_ANUL GOGA - ANUL TINERILOR OȚELIȚI (XIX):

liniștit și prea meditativ? - cea mai mare dintre avuțiile părinților: copilul!

- trei virtuți ...: credința, dragostea și nădejdea!

șagunism - tribunism

2021 Anul Goga - anul tinerilor oțeliți

Mi se părea liniștit și prea meditativ...

**Nu cred că s-a certat cu nimeni,
nu s-a luat la trântă și nu se
bătea cu zăpadă niciodată ...**

**trei virtuți creștinești:
credința, dragostea și nădejdea!**

**... să învețe a fi: smerit, îndurată, curățit,
lucrător, sincer, înfrânat, iertător și
cu bunăvoință față de oricine!**

**Cea mai mare
dintre avuțiile
părinților!**

Primăria

**corul
fondat în
1884**

**1884
teatru
românesc
de
Sfintele
Paști!**

1872

Hotelul comunal

pe urmele lui Octavian Goga, în Rășinari!

În lucrarea „*Octavian Goga. O viață, un destin*”, istoricul Gheorghe I. Bodea - care și-a dedicat un sfert de veac elaborării unor lucrări consacrate lui Octavian Goga „ființă singulară în istoria României din prima jumătate a secolului XX, hotărâtoare pentru formarea statului român unitar al României Mari” -, prezintă amănunte inedite din primii ani ai poetului: «*Mi se părea liniștit și prea meditativ*. Ceilalți copii se mai zbuguiiau, flecăreau și făceau gălăgie. El îi privea tăcut, cu ochi foarte serioși, aproape muștrători. **Nu cred că s-a certat cu nimeni, nu s-a luat la trântă și nu se bătea cu zăpadă niciodată**. Era de vreo cinci ani: trecuse orele 12 și eu nu plecasem de la școală. El era acasă și mă aștepta, desigur, ca să-i gătesc prânzul. Deodată se deschide ușa și el dă buzna în clasă. -Ce e cu tine? întreb eu. -Vino acasă, mamă, a trecut de amiază. -Așa? Vin imediat, dar cu o condiție: să ne cânti „*Deșteaptă-te Române*”. Haide, cântă ca să audă și băieții cum îl știi cânta de frumos. Când era mai mărișor a învățat alfabetul chirilic. La vârsta de 10 ani citea mereu din Ciaslov, din Psaltire și din Molitvelnic. Uneori scotea o bucată de hârtie și nota ceva. Pe urmă o ascundea în buzunar. Aceste citanii dospeau în el, cu tot farmecul lor mistic, cu toate înțeleșurile lor adânci. De multe ori încărcat de gânduri, adormea citind. Diminețile pleca singur pe dealurile cu flori și prin dumbrăvile satului. Niciodată nu l-am întrebat unde ai fost sau cu cine ai vorbit. Știam că e cuminte și preferă singurătatea. Numai cu tatăl său îi plăcea să intre în vorbă, ca să-l descoasă cu întrebările. Era curios să afle vești și întâmplări de la Sibiu și din altă parte. Părintele se ducea la Sibiu aproape în fiecare vineri, pentru târguiești și alte trebșoare pe la

Mitropolie. (...) Seara se întorcea acasă cu traista plină de știri bisericești și politice. Uneori, îi auzeam comentând evenimentele din cartea lui G. Barițiu: *Istoria Transilvaniei* (...) La spirit se dezvolta în ritm rapid, la trup mai slăbuț. A repetat clasa a IV-a. A dat în pneumonie și l-a ținut acasă un an întreg. De-atunci a rămas tot cu frica în sân. În anul acela a citit și a învățat multe. Era fericit că a scăpat de manuale și poate citi ziare și reviste»». Aici, descoperim și viața culturală sătească, din acele timpuri: «În 10/23 ianuarie 1904, în „**Drapelul**” din Lugoj, depănându-și amintirile despre Andrei Balteș, tipograf sibian, trecut în acele săptămâni, în neființă Valeriu Braniște își aduce aminte: „Eu eram student pe clasa a V-a gimnazială la Sibiu, iar el era deja culegător-tipograf, când la paștile anului 1884 am jucat împreună teatru la Rășinari lângă Sibiu (...) Tatăl prietenului nostru Ioan Marin (student în clasa a VII-a de gimnaziu) din Rășinari ținea hotelul comunal din comuna Rășinari și dorea să aibă **teatru românesc de sărbătorile Sfințelor Paști** (...) și ne-am coalizat o seamă de tineri mai mult entuziaști decât pricepuți în ale teatrului, ca să facem pe placul bătrânului Marin din Rășinari. Am ales piesele *Piatra din casă* și *La Turnu-Măgurele* de Alecsandri (...) Și atunci, ca și înainte de aceea cu o sută de ani, ca și astăzi și probabil ca și de azi într-o sută de ani, erau Rășinariii, pe lângă alte fracțiuni, împărțiți în două partide mari, în partida lui „Potcă” și a lui „Pricină”. (Ei le-au botezat așa!) Noi am fost învățați de o partidă și prin urmare ... partida contrară ne-a primit cu batjocură și huiduieli. Dar în partida noastră era flamura societății, aceasta ne-a mângâiat. Familiile Barcian, Goga etc. erau cu noi”. Firesc într-o asemenea ambianță propice micul Octavian citește la o vârstă fragedă cărțile aflate în bogata bibliotecă a familiei începând cu *Esopia* și *Alexandria*, urmate de basmele despre *Jianu* și *Păunașul codrilor*, mai apoi cu lecturi clasice din *Virgil*, *Homer*, *Prévost*, *Shakespeare*. Evident, avea la îndemână reviste literare, de cultură, ziare românești ale timpului la care tatăl său Iosif era abonat».

Știați că Rășinariul a avut un hotel comunal, edificat în 1872? Elevul Octavian Goga a cunoscut vechea școală din Rășinari, până la extinderea ei și la mutarea primăriei comunale (în 1904), în clădirea hotelului comunal, care a devenit astfel actualul sediu al primăriei. Mărturie a edificării hotelului stă o inscripție păstrată pe fațada clădirii, asupra căreia mi-a atras atenția părintele Nicolae Jianu (a se vedea și imaginile din monografia comunei, autor Constantin Popa).

Descoperirea mediului cultural rășinărean - în care s-a format și a crescut tânărul Octavian Goga -, se poate face și lecturând lucrarea „**Corul din Rășinari. 100 de ani**”, autor Ioan N. Iliuț; reproducem câteva fragmente: «De cîntat au cîntat oamenii acestor locuri, au creat o muzică a lor legată de ocupațiile lor și acordată spațiului pe care-l ocupă, Rășinariul. Vor fi cîntat și în mod organizat însă aceasta s-a petrecut în cadrul bisericii și desigur sub conducerea preoților și învățătorilor care aveau obligația de a cînta în biserici și de a susține strana în fiecare duminică sau zi de sărbătoare. Cine altul decît învățătorul era mai apropiat de oamenii comunei, el atrăgîndu-i atît la școală cît și la alte lucruri bune și folositoare. (...) Corului îi găsim sprijin de existență și atestare documentară în Protocolu XVII din **11 decembrie 1884**, (...) Petru Băncilă conducătorul corului adulților ...” (...) Conducerea corului, după decesul lui Petru Băncilă, a fost continuată și preluată de învățătorul Aleman Galea, (...). Ca dirijor, (...), este menționat învățătorul Ionel Crișan (...), care la 18 februarie 1907 a participat la „producțiunea școalei” (...) După producțiune a urmat „**Joc la pavilionul Hotelului N. Vidrighin**”».

Pentru a cunoaște modul cum se făcea educația elevilor la începutul sec. XX, reproducem din Anuarul IV al școlii (1908-1909), din “Disertațiunea” înv. Teofil Căliman: “**Educațiunea în familie și poezia didactică ca mijloc de a educa**” (susținută la hramul școlii, în 1909): «**Cea mai mare dintre**

avuțiile părinților este fără îndoială copilul. (...) Copilul este o avuție mare pentru părinții bogați și săraci, el este legătura cea mai firească între bărbat și soție, el este lanțul natural, mai scump decât aurul și argintul, care leagă două firi deosebite într'o singură ființă. Prin copil, această legătură naturală, să ivește fericirea în casă îndată după naștere, căci fiecare dintre părinți, tată și mamă, simte o deosebită bucurie, când este binecuvântat de Dumnezeu cu prunci. (...) Îndatăce copilul cunoaște pe cei din jurul său și începe a pricepe ce aceia fac și vorbesc, trebuie să se înceapă adevărata lui creștere morală. Nu este iertat nici mami, nici tati, nici altui membru al familiei a vorbi nesocotit, sau a face fapte nepermise în fața copilului, căci acestea ar fi niște exemple rele, pe cari le-ar urma copilul întocmai. E îndeobște cunoscut, că **copilul face și vorbește, când începe a vorbi – întocmai precum îl înveți**. De aceea, dacă voim, ca copiii noștri să fie bine crescuți, să ne ferim în fața lor de orice vorbă și lucru neiertat. (...) Știind, că copilul se supune orbește la orice poruncă a educatorului său, acesta e dator a fi cu tact și a-și face un plan bine chibzuit pentru creștere. Ca bază la creștere să servească cele **trei virtuți creștinești: credința, dragostea și nădejdea**. Spre a-și ajunge scopul la creștere, trebuie să fie înșiși părinții, ca educatori, totdeauna exemple bune în fața copilului. **Tata și mama să fie cu credință unul față de altul, față de biserică, școală, patrie și față de orice societate și așezământ**. Să aibă pururea iubire către Dumnezeu, rostind rugăciuni de cerere și mulțămire, dimineața și seara, înainte și după mîncare. Pe deaproapele sărac și lipsit să-l ajute în tot chipul, îndemnând și pe copil a face asemenea. Copilul să învețe dela părinți încă de mic a fi recunoscător față de binefăcători și să nu se arête superior și nerecunoscător binefăcătorilor săi niciodată, în orice poziție înaltă ar fi pus vre-odată. **Tot prin exemple bune să învețe a fi: smerit, îndurat, curățit, lucrător, sincer, înfrânat, iertător și cu bunăvoință față de oricine»**.

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2021-anul-goga-anul-tinerilor-oteliti-xix-linistit-si-prea-meditativ-cea-mai-mare-dintre-avuțiile-parintilor-copilul-trei-virtuti-credinta-dragostea-si-nadejdea-158161.html>

tribuna.ro/stiri/cultura/2021-anul-goga-anul-tinerilor-oteliti-xix-linistit-si-prea-meditativ-cea-mai-mare-dintre-avuțiile-parintilor-copilul-trei-virtuti-credinta-dragostea-si-nad...

Tribuna
Dintotdeauna pentru totdeauna!

Eveniment Actualitate Stiri de pe strada mea Sport Cultura Sanatate Timp liber Tribuna femeilor Descopera lumea

2021 - Anul Goga, anul tinerilor oțeliți (XIX): liniștit și prea meditativ? - cea mai mare dintre avuțiile părinților: copilul! - trei virtuți ...: credința, dragostea și nădejdea!

Marius HALMAGHI 09.05.2021 22:56 168 vizualizari 0 comentarii

În: Tribuna, 09 mai 2021